Olsrød Sykehjem, Tønsberg kommune

Kartlegging av naturmangfold

Miljøfaglig Utredning Notat 2024-N8

Dato: 27.05.2024

Notat 2024-N8

Utførende institusjon: Miljøfaglig Utredning AS www.mfu.no	**Prosjektansvarlig:** Helge Fjeldstad **Prosjektmedarbeider(e):**
Oppdragsgiver: KB Arkitekter AS	**Kontaktperson hos oppdragsgiver:** Ingrid Sporsem
Referanse: Fjeldstad, H 2024. Olsrød sykehjem Tønsberg kommune. Kartlegging av naturmangfold. Miljøfaglig Utredning notat 2024-N8 ISBN 978-82-345-0606-2.	

Referat: Tønsberg kommune skal bygge nytt sykehjem på Olsrød. Miljøfaglig Utredning AS har kartlagt naturmangfold på eiendommen. På eiendommen står en bygning som tidligere har vært en husmorskole, samt en låve og noen mindre bygninger. Arealet forøvrig er delvis gjengrodd tidligere jordbruksmark/hageanlegg samt parkeringsarealer.

Det ble registrert to naturtyper etter Miljødirektoratets instruks. Dette var to hule eiker som står ved siden av hverandre vest i planområdet. Disse er vurdert til moderat og lav kvalitet. Av rødlistearter ble det registrert ask (EN) spredt i området. Noen større asketrær står i sørvest, og forøvrig er det en rekke oppslag av mindre asketrær. Det er spredt med fremmedarter i hele området. Disse inngår i hageanlegget. På skrotemark i nordøst vokser det mye kanadagullris (SE), her er det også sto områder med parkslirekne (SE).

I forbindelse med en eventuell utbygging bør det tas hensyn slik at ikke fremmedarter spred fra området i forbindelse med masseforflytning. Det bør også tas hensyn slik at ikke de to registrerte naturtypene med hul eik blir berørt.

Forsidebilde: Eiketrær i naturtypen i vest Foto: Helge Fjeldstad

Innhold

1 INNLEDNING 4

2 METODE 5

3 VERDI- OG POTENSIALVURDERING 6
3.1 NATURTYPER 6
3.2 RØDLISTEARTER 10
3.3 FREMMEDARTER 11

4 AVBØTENDE TILTAK 13

5 VURDERINGER I FORHOLD TIL UTREDNINGSKRAV I NATURMANGFOLDLOVEN 14

KILDER 15

1 Innledning

Miljøfaglig Utredning AS har kartlagt naturtyper etter Miljødirektoratets instruks på Olsrød i Tønsberg kommune. Bakgrunnen for kartleggingen er planer om bygging av sykehjem på eiendommen.

Miljøfaglig Utredning AS har kartlagt naturtyper i området og vurdert en eventuell utbygging i forhold til naturmangfoldlovens §§ 8-10.

Figur 1 Oversikt over planområdet

2 Metode

Vurderingen av naturmangfoldet i planområdet med nærmeste omgivelser gjøres på bakgrunn av eksisterende data og befaring i området 21.05.2024.
I denne kartleggingen benyttes det nye typesystemet NiN (Natur i Norge), og verdifulle naturtyper er identifisert på bakgrunn av Miljødirektoratets kartleggingsinstruks (Miljødirektoratet 2024). Utvelgelsen av viktige naturtyper er gjort med bakgrunn i norsk rødliste for naturtyper (Artsdatabanken 2018a), i tillegg til enkelte naturtyper som har sentral økosystemfunksjon eller er spesielt artsrike (Evju mfl. 2017). Dette systemet blir nå benyttet i en storskala utvalgskartlegging av norsk natur.
I Miljødirektoratets kartleggingsinstruks blir lokalitetene gitt en økologisk kvalitet på en fem-delt skala, basert på lokalitetens skår for tilstand og naturmangfold etter vurdering av ulike, naturtypespesifikke parametere. Kvalitetskategoriene er som følger:

- Svært høy kvalitet
- Høy kvalitet
- Moderat kvalitet
- Lav kvalitet
- Svært lav kvalitet

Forekomst av rødlistearter er ofte et vesentlig kriterium for å verdsette en lokalitet. Gjeldende norsk rødliste ble lansert i november 2021 (Artsdatabanken 2021b). Rødlistekategoriene er vist i tekstboks 1.

Tekstboks 1. Rødlistestatus:
CR = kritisk truet (Critically Endangered)
EN = sterkt truet (Endangered)
VU = sårbar (Vulnerable)
NT = nær truet (Near Threatened)
DD = datamangel (Data Deficient)

Fremmede arter kan være en trussel mot lokalt artsmangfold. I 2023 kom det ut en ny liste over fremmede arter. Artene er her fordelt på fem kategorier, se tekstboks 2.

Tekstboks 2. Inndeling av fremmede arter med økologisk risiko**:**
NK = ingen kjent risiko (No known impact)
LO = lav risiko (Low impact)
PH = potensiell høy risiko (Potensially high impact)
HI = høy risiko (High impact)
SE = svært høy risiko (Severe impact)

Naturtypene er kartlagt ved hjelp av Ipad og Miljødirektoratets kartleggingsapp NiNApp. Arter er kartlagt ved hjelp av appen Arter. Alle data er rapportert inn til Miljødirektoratets databaser.

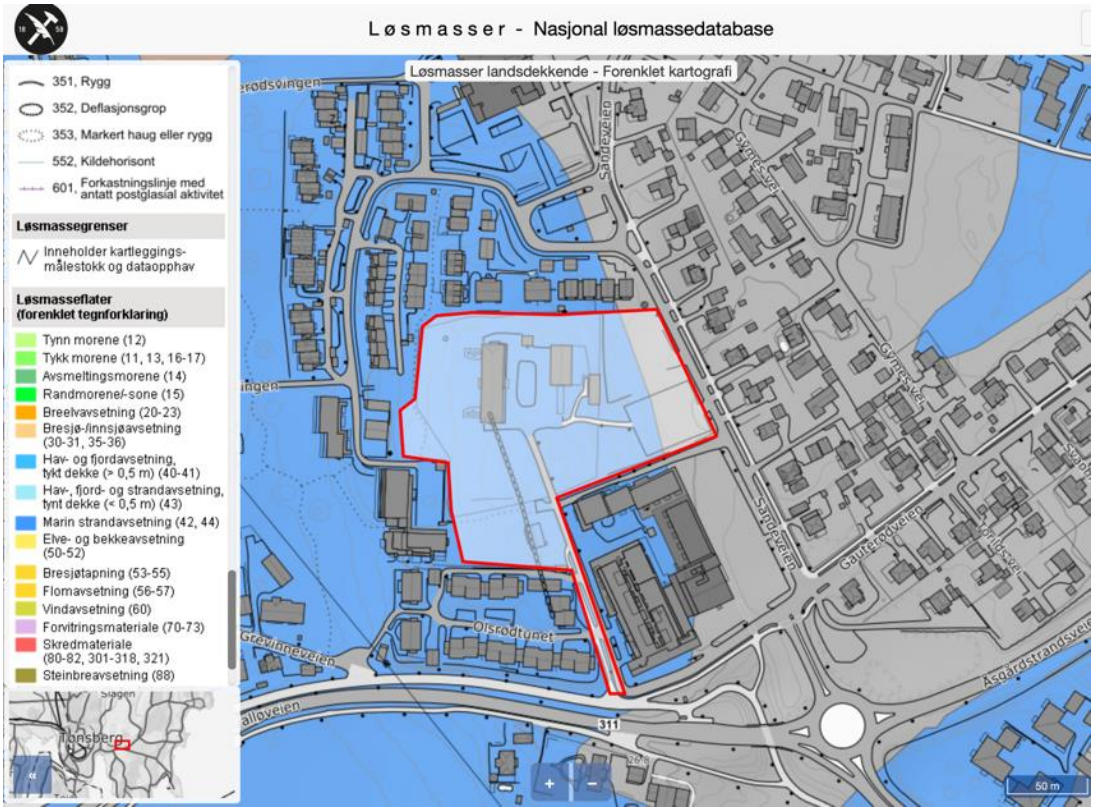

Figur 2 Tuntrærne på eiendommen består av 2 grove storlind (HI). Foto: Helge Fjeldstad

3 Verdi- og potensialvurdering

3.1 Naturtyper

Området ble befart 21.05.2024 i pent vær. Planområdet omfatter en større parkmessig opparbeidet eiendom omgitt av bolig- og næringsbebyggelse. Løsmassekartet fra NGU (NGU 2024) oppgir at området er dekket av strandavsetninger med kornstørrelser fra sand til blokk. I området er det også registrert en strandvoll.

Figur 3 Løsmassekart fra NGU (2024)

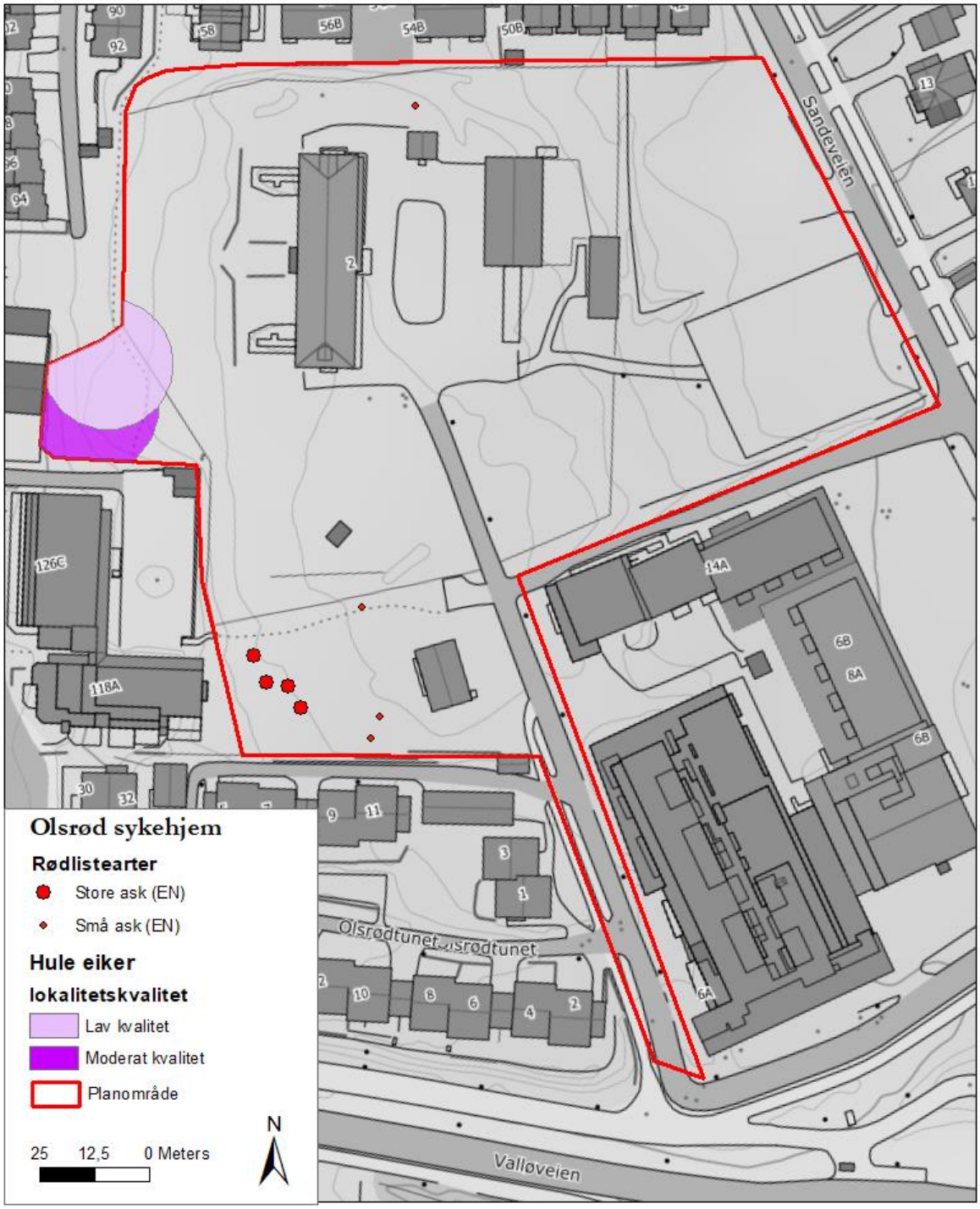
Flyfoto fra 1960-tallet viser at den gamle skolen er omgitt av jordbruksarealer (figur 3).

Figur 4 Flyfoto fra 1960 viser den gamle skolen er omgitt av dyrka mark (Naturbase 2024)

Av NiN-naturtyper kan hele arealet i planområdet karakteriseres som sterkt endret mark. Dette omfatter sterkt endret fastmark med løsmassedekke (T35), ny fastmark på sterkt modifiserte og syntetiske substrater (T37), gjenvekstsuksesjoner av åker (T44) og sterkt endret varig fastmark med intensivt hevdpreg (T43) (plener mv).

Det ble registrert to naturtyper etter Miljødirektoratets instruks i planområdet under befaringen i mai 2024. Dette omfatter to hule eiker av lav og moderat kvalitet (figur 5).

Figur 5 Registrerte naturtyper etter Miljødirektoratets instruks samt rødlisterter i planområdet.

Tabell 1 Oversikt over registrerte naturtype i planområdet

Lokalitet nr	Navn	Naturtype	Kvalitet
1	Olsrød 1	Hule eiker	Lav kvalitet
2	Olsrød 2	Hule eiker	Moderat kvalitet

Lokalitet 1 er en hul eik. Den er over 200 cm i diameter. Den er omgitt at gjenveksttrær og oppnår moderat tilstand og lite mangfold da det ikke er registrert rødlistearter på eika. Samlet gir dette lav kvalitet på lokaliteten.

Lokalitet 2 er også en hul eik. Den er over 200 cm i diameter. Den er omgitt av færre gjenveksttrær og oppnår god tilstand. Denne eika får også lite mangfold da det ikke er registrert rødlistearter på eika. Samlet gir dette lokaliteten moderat kvalitet.

Figur 6 Den ene av de hule eikene. Foto: Helge Fjeldstad

3.2 Rødlistearter

Det ble funnet to rødlistearter i planområdet under befaring. Dette omfatter ask (EN) og hasselurt (NT). Ask vokser spredt i planområdet, mest som små skudd. I sørvest inngår likevel noen større trær og her er det også et teppe av små askeskudd. Hasselurt står i et gjengrodd bed i en skogkant sammen med bl.a. hybridbarlind. Det er derfor sannsynlig at denne er plantet og ikke er naturlig. Ingen andre rødlistearter ble registrert. Det foreligger heller ingen registrerte rødlistearter på Artskart (Artskart 2024).

Tabell 2 Funn av rødlistearter i planområdet

Norsk navn	Latins navn	Rødlistestatus	Forekomst
Ask	*Fraxinus excelsior*	EN	fåtallig
Hasselurt*	*Asarum Europaeum L.*	NT	I bed

*Trolig plantet

Figur 7 Asketrær (EN) sørvest i planområdet. Foto: Helge Fjeldstad

3.3 Fremmedarter

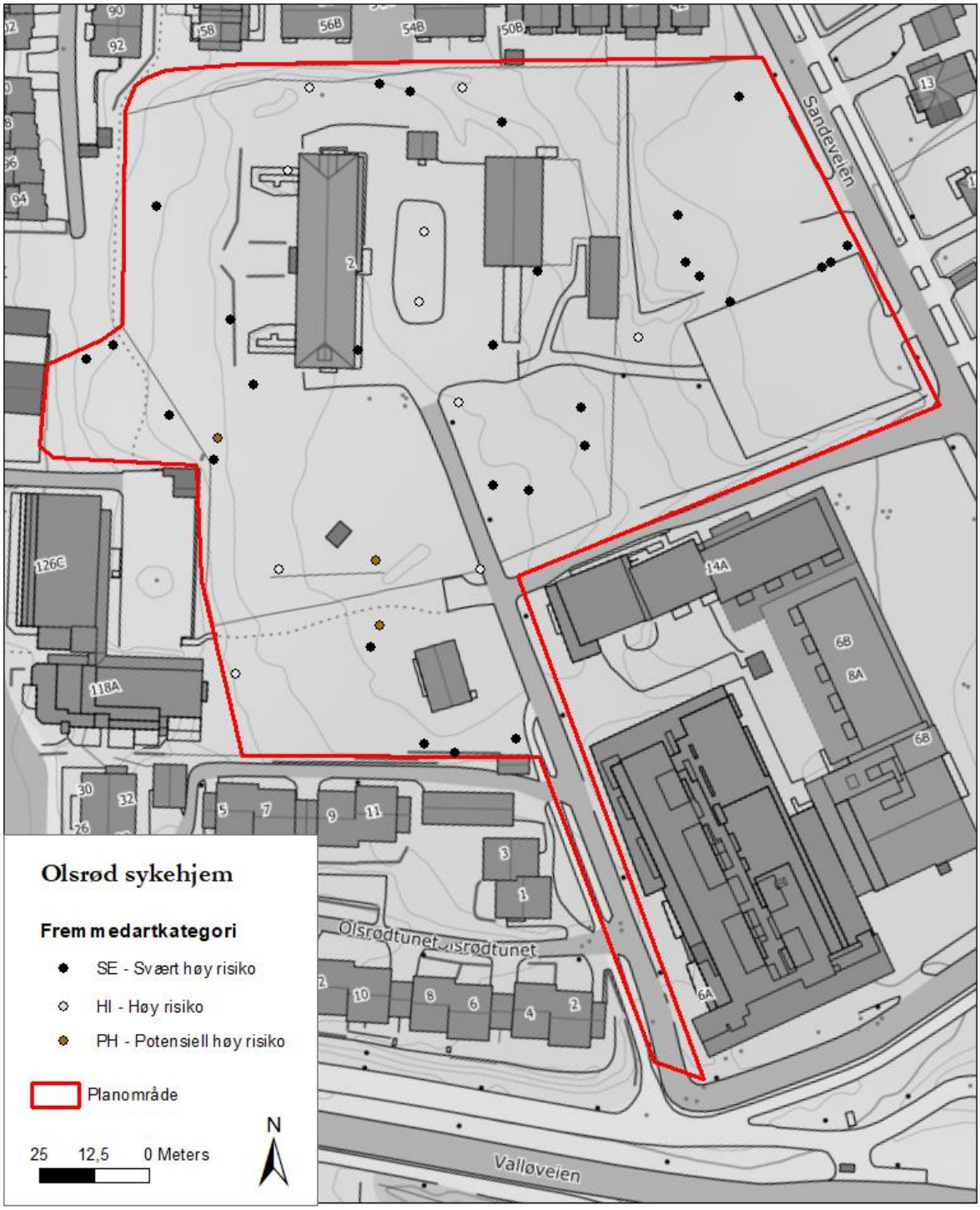
Av fremmedarter ble det registrert en rekke planter som normalt inngår i hager. Disse er trolig plantet inn som hekker og prydplanter i hageanlegget. Dette gjelder bl.a. blankmispel (SE), sibirertebusk (HI), gullregn (SE), rynkerose (SE) og storlind (HI). Alléen som fører opp til hovedbygningen er tilplantet med hestekastanje (HI). Tuntrærne er to grove storlind (HI). Storlind har også spredt seg endel på eiendommen og opptrer på flere steder rundt hovedbygningen. Skrotemarka på østsiden (nord for parkeringsplassen) har betydelige forekomster av kanadagullris (SE). Her vokser det også to områder med parkslirekne (SE), en meget invassiv art som det er vanskelig å fjerne.
De registrerte artene er lagt inn i artsportalen hos Artsdatabanken.

Tabell 3 Funn av fremmedarter i planområdet

Norsk navn	Latins navn	Status	Forekomst
berlinerpoppel	*Populus xberolinesis*	HI	Få trær i øst
blankmispel	*Cotoneaster lucidus*	SE	I hageanlegg i vest
fagerbusk	*Kolkwitzia amabilis*	PH	Fåtallig
gullregn	*Laburnum anagyroides*	SE	Spredt i hageanlegg
hagtorn	*Crataegus monogyna*	HI	Fåtallig i hage
hestekastanje	*Aesculus hippocastanum*	HI	I allé
hybridbarlind	*Taxus ×media*	SE	Fåtallig i hage
kanadagullris	*Solidago canadensis*	SE	Utbredt i skrotemark i øst
mahonie	*Mahonia aquifolium*	HI	Fåtallig i hage
parkslirekne	*Reynoutria japonica*	SE	På skrotemark i øst
rynkerose	*Rosa rugosa*	SE	I sørvest
buskhyll	*Sambucus racemosa racemosa*	SE	Fåtallig
sibirertebusk	*Caragana arborescens*	HI	I hageanlegg
storlind	*Tilia platyphyllos*	HI	I hageanlegg
surkirsebær	*Prunus cerasus*	PH	I sørvest fåtallig
tatarleddved	*Lonicera tatarica*	HI	Fåtallig i hage

Figur 8 Parkslirekne (SE) på skrotemarka nordøst i planområdet. Foto: Helge Fjeldstad

Figur 9 Funn av fremmedarter i området. NB alle forekomster av hver art er ikke registrert.

Figur 10 Kanadagullris (SE) på skrotemark nordøst i planområdet. Foto: Helge Fjeldstad

4 Avbøtende tiltak

I forbindelse med utbyggingen bør det tas hensyn slik at de registrerte naturtypene med hule eiker ikke blir berørt av utbyggingen.
I området er det stor tetthet av fremmede arter. Det er viktig å ta hensyn slik at ikke fremmede arter blir spredd i forbindelse med masseforflytning. Det bør også tas hensyn slik at ikke de to registrerte naturtypene med hul eik blir berørt.

Figur 11 I alléen inngår fremmedarten hestekastanje (HI). Foto: Helge Fjeldstad

5 Vurderinger i forhold til utredningskrav i naturmangfoldloven

Her vurderes §§ 8-10, mens §11 om prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaveren, samt §12 om prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder overlates til utbygger selv å besvare.

§ 8 Kunnskapsgrunnlaget

"Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet."

Denne fagrapporten er utarbeidet for å vurdere verdier i utredningsområdet. Utredningen har vært basert på standard metodikk for verdisetting og konsekvensvurderinger. Kartleggingene har fanget opp både arters forekomst i området, utbredelsen til ulike naturtyper og tilstanden. Det har vært lagt vekt på forekomst av rødlistede arter og verdifulle naturtyper, med grunnlag i nasjonale oversikter over slike.

Gjennom både generelle vurderinger av omfang og spesifikke vurderinger av de verdisatt lokaliteter er virkningene av planlagt tiltak på dem gjennomgått. Vurderingene er basert på generell kunnskap om artene sine krav til livsmiljø og naturtypene sine viktige kilder til variasjon.

§ 9 Føre-var prinsippet

"*Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for*

alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak".
Kunnskapsgrunnlaget, gjennom datainnsamling og feltarbeide i flere omganger vurderes som godt.
Usikkerheten knyttet til forekomst av naturtyper (og rødlistearter) er redusert gjennom registreringene som nå foreligger.

§ 10 Økosystemtilnærming og samlet belastning

" *En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for*".
Planene for eiendommen foreligger ikke på nåværende tidspunkt og vurdering av samlet belastning vil skje når planene er lagt fram.

Kilder

Artsdatabanken 2018. Norsk rødliste for naturtyper 2018. https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper

Artsdatabanken 2023. Fremmedartslista 2023. fra https://artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023

Artsdatabanken 2024. Artskart. Hentet 01.05.2024 fra http://artskart.artsdatabanken.no/

Artsdatabanken 2021. Norsk rødliste for arter. https://artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/

Miljødirektoratet 2024. Naturbase dokumentasjon. Biologisk mangfold. Arealis-prosjektet. Hentet 01.05.2024 fra: https://kart.naturbase.no/

Miljødirektoratet 2024. Kartleggingsinstruks - Kartlegging av terrestriske naturtyper etter NiN2. Miljødirektoratet Veileder M-2209.

Tønsberg kommune 2023. Olsrød sykehjem. Planinitiativ 04.07.2023